

**Orde van dienst voor
Witte Donderdag op 18 april 2019
en
Stille Zaterdag op 20 april 2019
in de Remonstrantse Gemeente Twente**

voorganger: Kirsten Slettenaar
organisten: Paul Kuiper en Dennis Vallenduuk
lectores: Ada Douwes Dekker en Caroline Pouyet
cantorij o.l.v. Shaya van den Berg

Vorbereiding

Orgelspel

Welkom

Aanroeping en inkeer

Zingen:

*Als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft
blijft zij op zichzelf,
maar als zij sterft brengt zij veel vruchten voort.*

Votum en Groet

Antwoordlied :

*Tot U Heer is ons hart gericht
Hier zijn wij open voor Uw licht
Gij geeft ons kracht tot stilt' en strijd
Kom tot ons Eeuw'ge in de tijd
Amen*

Horen en verstaan

Inleiding

Gebed (zingend): 559:

*Gij die ver voor ons uit
doordrong in 't land der angst,
help ons in 't donker, o
Heer, U te vinden.*

*Gij die al onze schuld
in uw vergeving draagt,
wees onze vrede, o
Jezus, voor eeuwig.*

*Gij die met levensbrood
door tijd en ruimte gaat,
geef alle dagen, o
Christus, dit brood ons.*

*Gij die ver voor ons uit
in deze wereld zijt,
zend ons met vrede en brood,
Heer, tot de mensen.*

Lezing: Joh. 13: 1-11

zingen: 561: 1 (O liefde die verborgen zijt

Lezing: Joh. 13: 12-30

zingen: 561: 4

O liefde uit de eeuwigheid
die met ons mens geworden zijt,
wij bidden, laat ons niet alleen
in al het duister om ons heen,

Lezing: Joh. 13: 31-35

zingen: 561: 5

opdat ook wij o Heer U niet
verlaten in uw diep verdriet
maar bij U zijn in al de pijn
waarmee de mensen mensen zijn.

Overweging

Stilte

Orgelspel

Gebeden en gaven

Voorbede, stil gebed en gezongen Onze Vader

Viering van de Maaltijd

Ontsteken van vijf kaarsen aan de hand van de tekst voor de Chalice Lighting van deze maand.

Tafellied: De Eeuwige, Alomtegenwoordige
- door cantorij en gemeente

solo: Dit is de avond dat trouw wordt gevierd en liefde en iets nieuws,
iets nieuws, dat nog door 't kwaad moet gaan
tot het gelouterd en gesterkt, als nieuwgeboren op mag staan.
refrein: De Eeuwige, Alomtegenwoordige

solo: Dit is de avond van uitzicht en hoop, van uittocht die gebeurt, wanneer een mens zich overgeeft aan dat wat sterker is dan wij, gehoorzaam wordt aan een Geheim.
refrein: De Eeuwige, Alomtegenwoordige

solo: Dit is de avond van lof en dank, herinnering die blijft aan elke keer dat wij verlost, bevrijd van machten en onszelf, weer verdergaan vol dankbaarheid.
refrein: De Eeuwige, Alomtegenwoordige

Vredeswens

Je kunt de mensen die bij je in de buurt zijn, nu vrede wensen, of de vrede van Christus, met woorden of met een handdruk of beide.

Uitnodiging voor de Maaltijd

Broeders en zusters, tot ons komt het woord van Christus: "Zie ik sta aan de deur en ik klop. Indien iemand naar mijn stem hoort en de deur opent, ik zal bij hem binnenkomen en maaltijd met hem houden en hij met mij".
Zo mogen wij maaltijd houden met Jezus Messias, onze Heer. In zijn liefde is onze gemeenschap geworteld en gegrond. Laat ons samen avondmaal vieren in blijdschap en in eenvoud van hart. Moge Gods geest ons zegenen en ons in dankbaarheid hier verenigen. Een ieder in wie het oprechte

verlangen leeft om aan deze maaltijd deel te hebben in
gemeenschap van Christus is van harte daartoe uitgenodigd.
De Heer roept ons allen. Zullen we in de kring komen staan?

Instellingswoorden

Delen van brood en wijn

Onderwijl zingt de cantorij lied 895 'de noche iremos'.

Vertaling: Wij gaan de nacht door het duister,
op zoek naar het levend water.
Enkel de dorst zal ons licht zijn,
enkel de dorst zal ons licht zijn.

*We delen het brood door het aan te reiken aan elkaar.
Dat gaat als volgt.*

*Als je een stukje brood aangereikt krijgt, kijk je die ander
even aan om het te ontvangen, waarna je het kunt opeten.
Vervolgens pak je zelf een stukje brood om het aan
degene die naast je staat te geven. Daarbij kun je
bijvoorbeeld zeggen 'dit is het lichaam van Christus',
'brood uit de hemel' of 'brood des levens'. Een andere
formulering of niets zeggen kan ook.*

*Op de tableaus staan bekertjes met wijn en met
druivensap. Iedereen kan voor zichzelf een keuze maken
tussen wijn of druivensap door zelf een bekertje van het
tableau te pakken. Even later wordt het lege bekertje weer
opgehaald.*

*Als iedereen is geweest, delen de uitdelers, de cantorij, de
organist en de voorganger brood en wijn met elkaar.*

Als afsluiting zingen wij het lied nog een laatste keer.

we verlaten in stilte de kerk

Stille Zaterdag

Gedempt licht.

Stil is het.

Heel stil...

Gen 1: 1-12 (uit NBG 51)

¹In den beginne schiep God de hemel en de aarde. ²De aarde nu was woest en ledig, en duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods zweefde over de wateren.

³En God zeide: Er zij licht; en er was licht. ⁴En God zag, dat het licht goed was, en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. ⁵En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag.

⁶En God zeide: Daar zij een uitspansel in het midden der wateren, en dit make scheiding tussen wateren en wateren. ⁷En God maakte het uitspansel en Hij scheidde de wateren die onder het uitspansel waren, van de wateren die boven het uitspansel waren; en het was alzo. ⁸En God noemde het uitspansel hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.

⁹En God zeide: Dat de wateren onder de hemel op één plaats samenvloeien en het droge te voorschijn kome; en het was alzo. ¹⁰En God noemde het droge aarde, en de samengevloede wateren noemde Hij zeeën. En God zag, dat het goed was. ¹¹En God zeide: Dat de aarde jong groen voortbrenge, zaadgevend gewas, vruchtbomen, die naar hun aard vruchten dragen, welke zaad bevatten, op de aarde; en het was alzo. ¹²En de aarde bracht jong groen voort, gewas, dat naar zijn aard zaad geeft, en geboomte, dat naar zijn aard vruchten draagt, welke zaad bevatten. En God zag, dat het goed was.

Stem (met zacht orgelspel):

Er is een vreemde leegte neergedaald,
een grote stilte die geen stilstand is.

Weggestorven het tumult van strijdende partijen,
van innerlijke strijd.

Achter ons. Al half vergeten.

Van geen belang.

Rondom ons gaat het leven voort,
trekkend rond de plaats van leegte
die ons bestaan geworden is.

En wij overdenken
woordloos,
beeldloos
wat gebeurd moet zijn.

En van ver daalt milde vrede
over die gedachten neer,
waar de dood zo dichtbij langsging,
dingen meenam
die hun dienst hebben gedaan,
mensen meenam
die ons lief zijn, die ons lief zijn....

Grijs de toekomst, geen verleden.
Zelfs het uur is opgelost.

In de aarde kiemt het leven,
in ons hart woont nog de liefde.
Nee, te rijmen valt dit niet.

Zingen: lied 605

*De toekomst is al gaande
lokt ondanks tegenstand
ons weg uit het bestaande
naar eens te vinden land.*

*De toekomst is al gaande,
schept doorgang door de vloed,
dwars door het ongebaande
een pad dat voortgaan doet.*

*De toekomst is al gaande,
een bron in de woestijn
zingt tegen het vergaan in:
de dood zal niet meer zijn.*

*De toekomst is al gaande,
verborgen en gezien,
een stem die te verstaan is,
een God die draagt en dient.*

*De toekomst houdt ons gaande,
voert ondanks tegenstand
ons uit het doods bestaande
naar nieuw, bewoonbaar land.*

Lezing: Ezechiël 36: 24-28

²⁴Ik leid jullie weg bij die volken, ik breng jullie bijeen uit die landen en laat je naar je eigen land terugkeren. ²⁵Ik zal zuiver water over jullie uitgieten om jullie te reinigen van alles wat onrein is, van al jullie afgoden. ²⁶Ik zal jullie een nieuw hart en een nieuwe geest geven, ik zal je versteende hart uit je lichaam halen en je er een levend hart voor in de plaats geven. ²⁷Ik zal jullie mijn geest geven en zorgen dat jullie volgens mijn wetten leven en mijn regels in acht nemen. ²⁸Jullie zullen in het land

wonen dat ik aan je voorouders gegeven heb, jullie zullen mijn volk zijn en ik zal jullie God zijn.

Lezing: Exodus 14: 15-16, 19-22

¹⁵De HEER zei tegen Mozes: ‘Waarom roep je mij te hulp? Zeg tegen de Israëlieten dat ze verder trekken. ¹⁶Jij moet je staf geheven houden boven de zee en zo het water splijten, zodat de Israëlieten dwars door de zee kunnen gaan, over droog land.

¹⁹De engel van God, die steeds voor het leger van de Israëlieten uit was gegaan, stelde zich nu achter hen op. Ook de wolkkolom die eerst voor hen uit ging stelde zich achter hen op, ²⁰zodat hij tussen het leger van de Egyptenaren en dat van de Israëlieten kwam te staan. Aan de ene kant bracht de wolk duisternis, aan de andere kant verlichtte de vuurzuil de nacht. Die hele nacht konden de legers niet bij elkaar komen. ²¹Toen hield Mozes zijn arm boven de zee, en de HEER liet de zee terugwijken door gedurende de hele nacht een krachtige oostenwind te laten waaien. Hij veranderde de zee in droog land. Het water spleet, ²²en zo konden de Israëlieten dwars door de zee gaan, over droog land; rechts en links van hen rees het water op als een muur.

Lezing: Jesaja 55: 1-11

⁵⁵¹Hierheen! Hier is water,
voor ieder die dorst heeft.

Kom, ook al heb je geen geld.

Koop hier je voedsel en eet.

Kom, koop voedsel zonder geld,
koop wijn en melk zonder betaling.

²Waarom geld betalen voor iets dat geen brood is,
je loon besteden aan wat niet verzadigen kan?

Luister aandachtig naar mij,
en je zult ruimschoots te eten hebben
en genieten van een overvloedig maal.

³Leen mij je oor en kom bij mij,
luister, en je zult leven.

Ik sluit met jullie een eeuwigdurend verbond,

als bevestiging van mijn liefde voor David.

Gieten van water in de doopvont

Zingen: Veertig dagen zijn voorbij nu

*Veertig dagen zijn voorbij nu
en de winter is gegaan
o, wij dachten vol verlangen
dat het groen van veld en akker
tot nieuw leven op zal staan.*

Refrein:

*Veertig dagen, weken, jaren
wachten, weten en ervaren
dat iets nieuws, verandering met
vreugd en moeite samen ging.*

*Veertig weken duurt het groeien
van het ongeboren kind.
in de warme schoot van moeder
tot het klaar is om te komen,
volheid is en nieuw begin.*

*Veertig jaren van een leven
zijn naar mensen maat en tijd
om te leren en te delen
wat met moeite werd verkregen
daardoor worden mensen vrij.*

*Veertig dagen zijn gegaan nu
soms een tocht door de woestijn,
waar we leerden om te vragen
hoe je duister kunt verjagen
om met Pasen klaar te zijn.*

Lezing: Mattheus 14: 22-31

²²Meteen daarna gelastte hij de leerlingen in de boot te stappen en alvast vooruit te gaan naar de overkant, hij zou ook komen nadat hij de mensen had weggestuurd. ²³Toen hij hen weggestuurd had, ging hij de berg op om er in afzondering te bidden. De nacht viel, en hij was daar helemaal alleen. ²⁴De boot was intussen al vele stadiën van de vaste wal verwijderd en werd, als gevolg van de tegenwind, door de golven geteisterd. ²⁵Tegen het einde van de nacht kwam hij naar hen toe, lopend over het meer. ²⁶Toen de leerlingen hem op het meer zagen lopen, raakten ze in paniek. Ze riepen: 'Een spook!' en schreeuwden het uit van angst. ²⁷Meteen sprak Jezus hen aan: 'Blijf kalm! Ik ben het, wees niet bang!' ²⁸Petrus antwoordde: 'Heer, als u het bent, zeg me dan dat ik over het water naar u toe moet komen.' ²⁹Hij zei: 'Kom!' Petrus stapte uit de boot en liep over het water naar Jezus toe. ³⁰Maar toen hij voelde hoe sterk de wind was, werd hij bang. Hij begon te zinken en schreeuwde het uit: 'Heer, red me!' ³¹Meteen strekte Jezus zijn hand uit, hij greep hem vast en zei: 'Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?'

Neerleggen van de bijbel

Zingen:

*Als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft
blijft zij op zichzelf,
maar als zij sterft brengt zij veel vruchten voort.*

Lezing: Exodus 3: 1-6

¹Mozes was gewoon de schapen en geiten van zijn schoonvader Jetro, de Midjanitische priester, te weiden. Eens dreef hij de kudde tot voorbij het steppeland, en zo kwam hij bij de Horeb, de berg van God. ²Daar verscheen de engel van de HEER aan hem in een vuur dat uit een doornstruik opvlamde. Mozes zag dat de struik in brand stond en toch niet door het vuur werd verteerd. ³Hoe kan het dat die struik niet verbrandt? dacht hij. Ik ga dat wonderlijke verschijnsel eens van dichtbij bekijken. ⁴Maar toen de HEER zag dat Mozes dat ging doen, riep hij hem vanuit de struik: 'Mozes! Mozes!' 'Ik luister,' antwoordde Mozes. ⁵'Kom niet dichterbij,' waarschuwde de HEER, 'en trek je sandalen uit, want de grond waarop je staat, is heilig. ⁶Ik ben de God van je vader, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob.' Mozes bedekte zijn gezicht, want hij durfde niet naar God te kijken.

Lezing: Mattheus 13: 31-32

³¹Hij hield hun een andere gelijkenis voor: 'Het koninkrijk van de hemel lijkt op een zaadje van de mosterdplant dat iemand meenam en in zijn akker zaaide. ³²Het is weliswaar het kleinste van alle zaden, maar het groeit uit tot de grootste onder de planten. Het wordt een struik, en de vogels van de hemel komen nestelen in de takken.'

Gedicht 'Honderd bloemen' van Huub Oosterhuis

Honderd bloemen mogen bloeien.
Grond en lucht genoeg voor alle
zaden knollen anjelieren.
Stenen moeten stenen blijven.
Mensen vliegen hoog als goden.
Maar de zuring en de klaver
mogen bloeien honderdvoud.

Korenbloemen, flarden blauwe
hemel, vlijmende papaver,
morgensterren aan de dijken
flemend om gezien te worden -

woekerend in de populieren
als een nest de maretak, de
bloem der zoenen bitterzoet.

Op zijn stekelige stengel
bloeit en treurt de kale jonker
en geen vlinder zal hem vinden.
Tronken zullen twijgen dragen,
varens op bevroren ruiten
zullen wuiven, bloeien mogen
honderd rozen van papier.

Broos op stelen ongebroken,
wild en blindelings verstrengeld,
in spelonken, op de vaalten,
tussen schotsen ijs en boeken,
op de graven, mogen bloeien,
alle ongelijk eenzelve,
honderd bloemen zonder naam.

In een woud van droomgewassen,
stenen wortels, stalen webben,
tochtig labyrint van woorden,
woont een mens, op brekebenen,
lelie van het veld, met ogen
tranend bijna blind van zoeken
naar een plek die water geeft.

Plaatsen van de bloemen

Lezing: Luc 24: 1-8

24¹Maar op de eerste dag van de week gingen ze bij het ochtendgloren naar het graf met de geurige olie die ze bereid hadden. ²Bij het graf aangekomen, zagen ze echter dat de steen voor het graf was weggerold, ³en toen ze naar binnen gingen, vonden ze het lichaam van de Heer Jezus niet. ⁴Hierdoor raakten ze helemaal van streek. Plotseling stonden er

twee mannen in stralende gewaden bij hen. ⁵Ze werden door schrik bevangen en sloegen de handen voor hun ogen. De mannen zeiden tegen hen: 'Waarom zoekt u de levende onder de doden? ⁶Hij is niet hier, hij is uit de dood opgewekt. Herinner u wat hij u gezegd heeft toen hij nog in Galilea was: ⁷de Mensenzoon moest worden uitgeleverd aan zondaars en moest gekruisigd worden en op de derde dag opstaan.' ⁸Toen herinnerden ze zich zijn woorden.

Zingen: Licht dat terug komt

Licht dat terug komt.

Hoop die niet sterven wil.

Vrede die bij ons blijft.

Stem:

Aan de grenzen van ons weten
een gedachte die niet gaan wil
en die wij niet durven denken....
... toch houdt zij zachtkloppend aan.

Wat wil zij zeggen?

Siddering die ons doortrekt.

Dood scheidt ruimte voor iets nieuws.

Een huivering over de huid...

Laat wat geweest is, achter je.

Tijd voor verandering. Tijd voor iets nieuws.

Mogen wij? Durven wij? Is dit een weg?

In de akkers sterft het graan. Is gestorven.

Groen worden de velden, gekiemd uit wat was.

Verandering.

Dood en wedergeboorte.

Diep geheim.

Onbegrepen.
Zo nabij.

Het licht wordt binnengebracht

Stem: het Licht van Christus!

Allen: het Licht van Christus!

We zingen:

Licht! Licht!

Alles wordt licht!

Niets dan licht!

Overal licht!

Alles is licht geworden!

Lezing Joh. 1: 1-5

¹In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God.²Het was in het begin bij God. ³Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. ⁴In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. ⁵Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.

Zegen